FACTSHEET XTC EN AMFETAMINES

Deze factsheet presenteert de belangrijkste cijfergegevens van het voorbije decennium (1999-2009) over de omvang van het gebruik van xtc en amfetamines in Vlaanderen en België.

We bespreken achtereenvolgens:
- het gebruik bij verschillende groepen;
- combidruggebruik;
- problematisch gebruik;
- ziekte- en sterftecijfers;
- de hulpvraag bij gebruikers van xtc en amfetamines;
- gegevens over verkeer;
- gegevens van politie en justitie;
- de beschikbaarheid en kwaliteit van xtc en amfetamines.

Deze factsheet maakt deel uit van een reeks factsheets over verschillende producten. Het document 'achtergrond bij de factsheets' geeft meer uitleg bij de herkomst van de gebruikte cijfers. Alle bronnen zijn opgenomen in de 'literatuurlijst bij de factsheets'.

Amfetamines zijn chemische stoffen met een sterk stimulerende werking. Speed is de straatnaam voor drugs die amfetamines bevatten. Speed wordt synthetisch aangemaakt in illegale labo's. Er zijn drie types van amfetamines: levo-amfetamine (de minst sterke variant), (dex)amfetamine en methamfetamine (de sterkste variant). In België bevat speed een combinatie van levo- en dexamfetamines. Methamfetamine komt in ons land weinig voor.
Speed komt meestal voor in poedervorm, maar soms ook in pilvorm. Methamfetamine komt meestal voor als poeder maar kan ook in grote kristallen brokjes voorkomen, vandaar de bijnaam crystal meth.
Speed geeft een enorm energiegevoel, zowel lichamelijk als mentaal. Het effect duurt vier tot acht uur.

Xtc is familie van de amfetamines en ook verwant met mescaline, een tripmiddel. De werkzame stof die in xtc zit, heet methyleen-dioxy-methamfetamine (MDMA). Het wordt verkocht als tabletten, pillen of capsules, door gebruikers vaak 'bollen' genoemd. MDMA komt ook voor als poeder dat dan meestal in een capsule wordt gedaan of in een sigarettenblaadje wordt gedraaid (dat heet een bommetje) en ingeslikt.
Door gebruik van xtc ervaart de gebruiker enerzijds opwekkende effecten en anderzijds treden er ook bewustzijnsveranderende of hallucinogene effecten op.

Gebruik

Algemene bevolking

In 2008 gebruikte 1% van de Vlamingen van 15 tot 64 jaar het afgelopen jaar xtc of amfetamines[a] (1,7% bij mannen, 0,3% bij vrouwen). Ter vergelijking, 85% dronk het laatste jaar alcohol; 5% gebruikte cannabis. Gebruikers van xtc of amfetamines zijn overwegend mannen tussen 15 en 24 jaar.
Vergelijkingen doorheen de tijd kunnen voor gebruik van xtc of amfetamines niet gemaakt worden omdat in 2008 enkel vragen over het laatstejaarsgebruik van deze middelen gesteld werden in de gezondheidsenquête.[1]

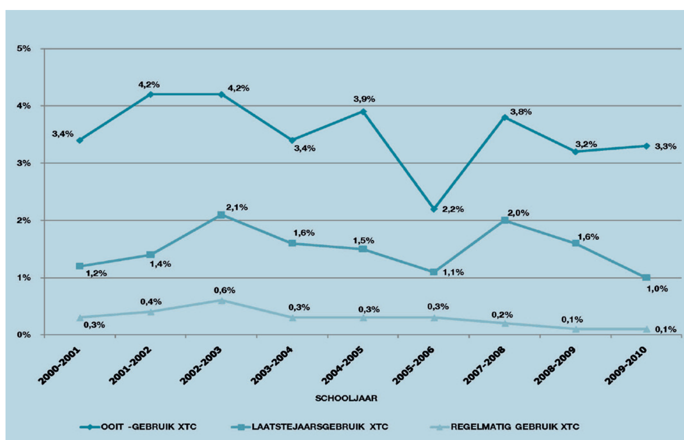
Gemiddeld heeft 4% van de Europeanen van 15-64 jaar ooit amfetamines geprobeerd en 3% xtc. 0,6% gebruikte de voorgaande twaalf maanden amfetamines, 0,8% xtc. De Europese cijfers wijzen op een stabilisering van het gebruik van beide middelen. De mate van gebruik verschilt sterk tussen landen.[2]

a Dit cijfer geldt voor xtc en amfetamines samen.

Gebruik van amfetamines en xtc bij de bevolking van 15-64 jaar in een aantal Europese landen (in %)[3]

land	jaar	ooit-gebruik		gebruik tijdens laatste jaar	
		amfetamines	xtc	amfetamines	xtc
België[b]	**2008**	**-**	**-**	**0,9**	**0,9**
Zweden	2008	5,0	2,1	0,8	0,1
Spanje	2008	3,8	4,2	0,9	1,2
Italië	2008	3,2	3,0	0,4	0,7
Nederland	2005	2,1	4,3	0,3	1,2
Bulgarije	2008	2,1	1,7	0,9	0,7
Frankrijk	2005	1,4	2,0	0,1	0,4
Cyprus	2006	0,8	1,6	0,3	1,0
EU	**2009**	**3,7**	**3,3**	**0,6**	**0,8**

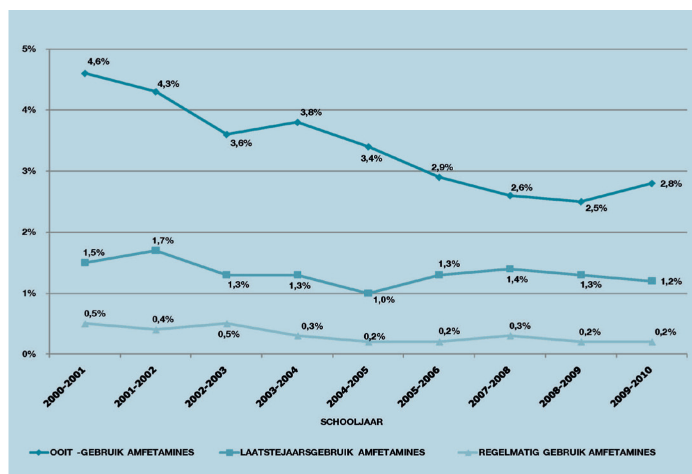
In 2010 zei 3% van de leerlingen in het secundair onderwijs dat ze ooit xtc gebruikten. 3% gebruikte ooit amfetamines. In de loop van het jaar voor de bevraging wordt xtc door 1% en amfetamines eveneens door 1% van de jongeren in het secundair onderwijs gebruikt. Ter vergelijking: 13% van de leerlingen gebruikte het laatste jaar cannabis. Regelmatig (wekelijks tot dagelijks) gebruik van xtc of amfetamines komt nauwelijks voor.

Grafiek 1: evolutie van het gebruik van xtc bij scholieren in het Vlaams secundair onderwijs 2000-2010[4]

Hoe ouder de leerlingen, hoe meer van hen ‘ooit’ en het jaar voor de bevraging andere illegale drugs dan cannabis hebben gebruikt. Dat geldt ook voor xtc en amfetamines. Bij de 12-14-jarigen heeft slechts een uitzondering het laatste jaar xtc (0,3%) of amfetamines (0,4%) gebruikt. Van de 17-18-jarigen gebruikte 1,7% het laatste jaar xtc en 2% amfetamines. Er zijn meer jongens dan meisjes die ooit met xtc of amfetamines experimenteerden of deze middelen het laatste jaar gebruikten. De prevalentie van het ooit- en het laatstejaarsgebruik van xtc of amfetamines is het hoogst in het BSO en het laagst in het ASO.

Tussen schooljaar ‘00-’01 en ‘09-’10 is voor het gebruik van xtc geen duidelijke stijgende of dalende trend vast te stellen, noch wat betreft de levens- of laatstejaarsprevalentie, noch wat betreft het regelmatig gebruik.
Het ooit-gebruik van amfetamines is sinds 2000-2001 gedaald maar het laatstejaars- en het regelmatig gebruik bleef op hetzelfde peil.[4]

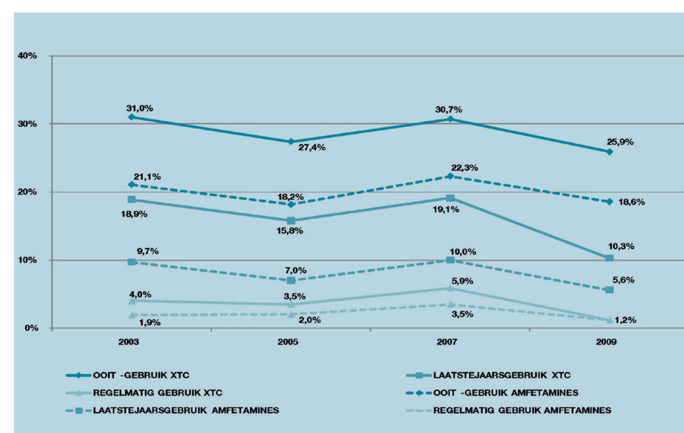
Grafiek 2: evolutie van het gebruik van amfetamines bij scholieren in het Vlaams secundair onderwijs 2000-2010[4]

Studenten in het hoger onderwijs

6% van de studenten in het hoger onderwijs in Gent en Antwerpen geeft in een bevraging in 2009 aan dat ze ooit xtc of amfetamines gebruikt hebben. 3% heeft in het voorbije jaar xtc of amfetamines gebruikt.
Xtc wordt door studenten zelden op regelmatige basis (dit is minstens wekelijks) gebruikt. Enkel tijdens de vakantieperiode duikt regelmatig gebruik van xtc op bij 6% van de studenten die het afgelopen jaar xtc gebruikten.
Van het kleine aantal studenten dat amfetamines gebruikt, doet een klein deel dat regelmatig, vooral tijdens de examen- en de vakantieperiodes. Tijdens de examens gebruikt 5% van de studenten die het afgelopen jaar amfetamines gebruiken dagelijks amfetamines.[5]

Uitgaansleven

In het uitgaanscircuit zijn cannabis en cocaïne de voornaamste illegale middelen die gebruikt worden. Xtc volgt op de derde plaats en amfetamines op de vierde plaats. 26% van de uitgaanders[c] in Vlaanderen zegt in 2009 dat ze ooit xtc hebben gebruikt. 19% nam ooit al amfetamines. 10% nam het laatste jaar xtc, 6% amfetamines. Zowel xtc (9%) als amfetamines (5%) worden hoofdzakelijk occasioneel gebruikt.
Het laatstejaarsgebruik van xtc en amfetamines bij uitgaanders is vergeleken met 2007 nagenoeg gehalveerd.
Xtc en amfetamines worden veel meer tijdens het uitgaan gebruikt dan voor of na het uitgaan. Speed wordt ook vaak voor het uitgaan gebruikt, iets wat voor xtc duidelijk minder het geval is. Xtc wordt vooral in groep gebruikt, amfetamines in groep maar ook alleen (door 32%).[6]

Grafiek 3: evolutie van het gebruik van xtc en amfetamines bij uitgaanders in Vlaanderen, 2003-2009[6]

b Voor xtc en amfetamines is in de Belgische gezondheidsenquête enkel gevraagd naar het gebruik in de afgelopen 12 maanden. Bovendien zijn geen cijfers beschikbaar over het gebruik van deze producten afzonderlijk. Het cijfer 0,9% slaat op beide middelen.

c De gemiddelde leeftijd van de uitgaanders is 22 jaar en 2 maanden.

Gedetineerden

In 2008 heeft 66% van de gedetineerden in Belgische gevangenissen ooit illegale drugs gebruikt. Daarvan heeft 45% ooit, binnen of buiten de gevangenis, amfetamines gebruikt en 44% xtc. 15% van de gedetineerden die ooit illegale drugs gebruikten, gebruikten tijdens de huidige detentieperiode amfetamines en 10% xtc. Deze cijfers liggen lager dan in 2006. 1% van de gedetineerden zegt dat ze xtc of amfetamines voor het eerst heeft gebruikt in de gevangenis.[7]

'Ervaren' illegaledruggebruikers

Bij gebruikers die al minstens 25 keer cannabis als hoofddrug gebruikten, komt gebruik van xtc of amfetamines meer voor dan in de algemene bevolking. De helft van deze 'ervaren' cannabisgebruikers heeft ooit xtc gebruikt en 19% daarvan deed dat ook in de laatste 3 maanden. 4 op 10 'ervaren' cannabisgebruikers heeft ooit amfetamines gebruikt. 8% daarvan gebruikte tijdens de laatste 3 maanden amfetamines.[8]
Bijna alle 'ervaren' cocaïnegebruikers, die al minstens 25 keer cocaïne gebruikten, gebruikten ooit amfetamines (96%). 88% heeft ooit xtc gebruikt. 12% van hen gebruikte de afgelopen twee weken amfetamines. Xtc wordt door 5% van de ervaren cocaïnegebruikers tijdens de afgelopen twee weken gebruikt.[9]

Combigebruik

'Ervaren' cannabisgebruikers combineren[d] cannabis het vaakst met tabak, xtc of amfetamines. 57% van de ervaren cannabisgebruikers die ooit xtc hebben gebruikt, combineren dit vaak of altijd met cannabis. 56% van de ervaren cannabisgebruikers die ooit amfetamines hebben gebruikt, combineren die vaak of altijd met cannabis.[8]
Uit onderzoek bij 'ervaren' cocaïnegebruikers blijkt dat cocaïne niet zo vaak gecombineerd wordt met amfetamines of xtc. 5% gebruikt cocaïne vaak tot altijd in combinatie met amfetamines. 11% combineert cocaïne vaak tot altijd met xtc.[10]
Bij uitgaanders die zeggen verschillende middelen te combineren, wordt de combinatie alcohol en xtc genoemd door 11% en de combinatie xtc en cocaïne door 7%. [11]

Problematisch gebruik

Er zijn zo goed als geen cijfers over het aantal mensen dat problemen ondervindt door gebruik van xtc of amfetamines.

Van de studenten uit het hoger onderwijs in Gent en Antwerpen die het laatste jaar cocaïne, xtc of amfetamines gebruikten, heeft in 2009 43% een verhoogd risico op problemen[e] door dit gebruik.[5]

d Combineren betekent gebruik van meer dan een middel door eenzelfde persoon waarbij de effecten van de verschillende middelen elkaar beïnvloeden.
e Dit is gemeten aan de hand van de 'Drug Abuse Screening Test' (DAST-10). In het document 'achtergrond bij de factsheets' wordt de DAST-10 verder toegelicht.

Ziekte en sterfte

Xtc-gebruik kan psychiatrische stoornissen uitlokken zoals angsten, depressie of psychosen. Andere mogelijke lichamelijke complicaties van xtc-gebruik zijn leverproblemen, cardiovasculaire problemen, cerebrovasculaire accidenten, watervergiftiging en hyperthermie met risico op overlijden.
Bij amfetaminegebruik stellen zich gelijkaardige lichamelijke risico's, namelijk hyperthermie, beroerte, hartritmestoornissen, hartaanval en hersenbloeding. Na het stopzetten van speedgebruik kan een amfetaminegerelateerde psychose optreden. Langetermijngebruik van speed leidt eveneens tot schade aan het gebit. Verder kunnen specifieke aandoeningen en infecties optreden als gevolg van injecteren of snuiven van amfetamines.
Bij overmatig xtc- of amfetaminegebruik, en vooral door verschillende middelen te combineren, kan een serotoninesyndroom optreden. Dit kenmerkt zich door verwardheid, zweten, diarree, verhoogde spierspanning, stuiptrekkingen, bibberen.
Cijfers over de mate waarin deze aandoeningen bij gebruikers van xtc en amfetamines voorkomen, zijn er niet.

Het precieze aantal sterfgevallen door gebruik van xtc of amfetamines is niet bekend.
In het Vlaams gewest zijn in de periode 1998-2008 509 personen, 415 mannen en 94 vrouwen, overleden als gevolg van het gebruik van illegale drugs. 11 keer (bij 10 mannen en 1 vrouw) is die sterfte het direct gevolg van het gebruik van andere stimulantia dan cocaïne[f]. In de periode 1998-2000 zijn 4 mannen rechtstreeks overleden door het gebruik van amfetamines. Voor de andere jaren is het type stimulerend middel niet verder gespecificeerd.[12]

Hulpvraag

Niet alle types hulpverlening registreren op een uniforme of overkoepelende manier hulpvragen die gelinkt zijn aan problemen door gebruik van xtc of amfetamines. Daarnaast kunnen dubbeltellingen voorkomen. Er zijn dus geen globale uitspraken mogelijk over hoeveel xtc- of amfetaminegebruikers in behandeling zijn in België.
Een stijging of daling in het aantal personen dat hulp zoekt omwille van druggebruik is niet zo eenvoudig te interpreteren. Het kan gaan om een toe- of afname van het aantal probleemgebruikers in de maatschappij. Evenzeer kan het wijzen op een verandering in het hulpaanbod, in de toegankelijkheid van de hulpverlening of in het verwijzingsbeleid. Er kunnen zich ook wijzigingen voorgedaan hebben in de manier van registreren.

In 2010 komt in 9% (n=440) van de contacten van **De DrugLijn** waarin een specifiek middel[g] ter sprake komt, amfetamines aan bod. Het percentage vragen over amfetamines daalde van 12% in 2001 tot 9% in 2010.
Xtc wordt aanzienlijk minder besproken, namelijk in 3% (n=140) van de DrugLijncontacten over een specifiek middel. Het percentage vragen over xtc daalde nog sterker dan dat over amfetamines, namelijk van 10% in 2001 tot 3% in 2010. De laatste twee jaar is het aantal vragen over xtc gehalveerd.[13]

f Het kan gaan om xtc, amfetamines maar ook cafeïne.
g Naast illegale middelen kunnen ook alcohol, tabak, medicatie of andere middelen ter sprake komen in een contact met De DrugLijn.

In de **Centra voor Algemeen Welzijnswerk** heeft in 2009 9% van het totaal aantal cliënten in begeleiding (n=4.087) een verslavingsproblematiek. Meestal wordt niet geregistreerd voor welk middel de verslaving geldt. Als enkel wordt gekeken naar cliënten in begeleiding waarvoor het middel wel bekend is, dan komt alcoholverslaving in 2009 op de eerste plaats (27%), gevolgd door heroïneverslaving (11%). 3% van de cliënten in begeleiding kampt met verslavingproblemen als gevolg van amfetaminegebruik. Omdat sinds 2008 anders geregistreerd wordt, is moeilijk te zeggen of het aantal cliënten met amfetamineverslaving toe- of afneemt. In 2009 heeft geen enkele cliënt problemen met xtc-verslaving.[14]

Van de 53.730 zorgperiodes[h] die in 2010 in alle **Centra Geestelijke Gezondheidszorg** van Vlaanderen en Brussel zijn geregistreerd, heeft 4% betrekking op een persoon waarbij de diagnose 'stoornis gebonden aan illegale middelen' is gesteld (1.940 zorgperiodes). 19% van deze zorgperiodes (n=374) heeft te maken met een stoornis gebonden aan amfetamines. In de periode 2003-2010 bleef het aandeel zorgperiodes voor aan amfetamine gebonden stoornissen, bekeken op het totaal aantal zorgperiodes voor stoornissen gebonden aan illegale middelen, stabiel. Stoornissen gebonden aan xtc worden in dit registratiesysteem niet apart vermeld.[15]

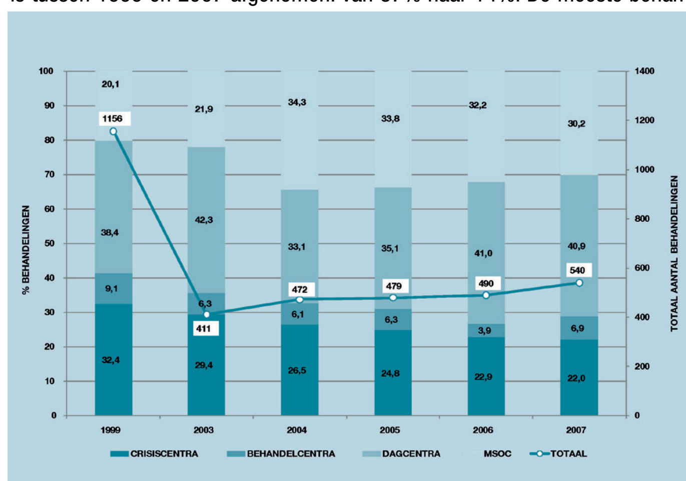
In 2006 zijn in Vlaanderen 257 opnames gebeurd via de **spoeddiensten van algemene ziekenhuizen** waarbij als hoofddiagnose middelenmisbruik[i] wordt geregistreerd. Het gaat om opnames die resulteren in een klassieke of daghospitalisatie. Bij 35 opnames gaat het om amfetaminemisbruik (14%).
Bij 261 opnames wordt afhankelijkheid[j] van een middel als hoofddiagnose geregistreerd. Bij 23 opnames gaat het om amfetamineafhankelijkheid (9%). Over het aantal ambulante spoedinterventies omwille van middelengebruik, die niet uitmonden in een ziekenhuisopname, zijn geen gegevens beschikbaar. Stoornissen gebonden aan xtc worden in dit registratiesysteem niet apart vermeld.[16]

Bij 610 **opnames in algemene ziekenhuizen** in België in 2006 is de hoofddiagnose misbruik van illegale middelen[k]. Dat betekent 2 op 10.000 ziekenhuisopnames[l]. Bij 64 opnames is amfetaminemisbruik de hoofddiagnose (10,5%). Voor 807 ziekenhuisopnames is de hoofddiagnose afhankelijkheid van illegale drugs. Dat is 3 op 10.000 ziekenhuisopnames. In 6% van de gevallen betreft het amfetamine-afhankelijkheid (n=46). Tussen 1999 en 2006 is het aantal ziekenhuisopnames voor amfetaminemisbruik toegenomen van 6,5% naar 10,5%. Het percentage opnames waarbij amfetamineafhankelijkheid als hoofddiagnose werd gesteld, bleef in dezelfde periode redelijk stabiel.

Bij algemene ziekenhuisopnames komt misbruik van en afhankelijkheid van illegale drugs meer voor als nevendiagnose. In 2006 krijgen 237 opnames de nevendiagnose amfetaminemisbruik en 264 opnames de nevendiagnose amfetamineafhankelijkheid. Het aantal ziekenhuisopnames met de nevendiagnose amfetaminemisbruik of -afhankelijkheid is tussen 1999 en 2006 verdubbeld. Stoornissen gebonden aan xtc worden in dit registratiesysteem niet apart vermeld.[17]

In België zijn in 2006 121.983 **psychiatrische opnames** geregistreerd waarvan 6.058 opnames betrekking hebben op de hoofddiagnose misbruik of -afhankelijkheid van illegale drugs (5%)[m]. Voor 122 opnames is de hoofddiagnose amfetaminemisbruik. In de periode 1999-2006 is het aantal opnames voor amfetaminemisbruik licht gedaald. 231 psychiatrische opnames kregen als hoofddiagnose amfetamineafhankelijkheid. Het aantal opnames voor amfetamineafhankelijkheid neemt sinds 2000 toe.[18]

In de **gespecialiseerde centra voor drugverslaafden** erkend door het RIZIV[n] is in 2007 14% van de cliënten (n=540) in behandeling voor amfetamines of xtc als voornaamste middel. Het aantal nieuwe behandelingen voor amfetamines of xtc is tussen 1999 en 2007 gehalveerd. Ook het aandeel behandelingen voor amfetamines of xtc in het totaal aantal nieuwe behandelingen is tussen 1999 en 2007 afgenomen: van 37% naar 14%. De meeste behan-

Grafiek 4: evolutie nieuwe behandelingen voor voornaamste middel amfetamines volgens werkvorm, Vlaanderen, 2003-2007[19]

Verkeer

Naar aanleiding van politiecontroles zijn in 2004 1.220 bloedstalen verder onderzocht in laboratoria. Daarvan was 88% positief voor psychoactieve stoffen. MDMA en amfetamines worden na THC[o] het meest aangetroffen. 19% van de gecontroleerde bloedstalen is positief voor MDMA, 18% voor amfetamines.[20]

h Een zorgperiode is een dossier gekoppeld aan de behandeling van een probleem bij een persoon. De zorgperiode start bij de aanmelding en eindigt bij de administratieve afsluiting.
i Kenmerken van misbruik zijn: verplichtingen op het werk, school of thuis niet meer nakomen, gebruik in gevaarlijke situaties (bv. in het verkeer), in aanraking komen met justitie en doorgaan met gebruik van het middel ondanks problemen die erdoor ontstaan. In het document 'achtergrond bij de factsheets' wordt 'misbruik' verder toegelicht.
j Kenmerken van afhankelijkheid zijn: behoefte hebben aan toenemende hoeveelheden om het gewenste effect te bereiken (tolerantie), onthoudingsverschijnselen, vaak in grote hoeveelheden of gedurende een langere tijd gebruiken, weinig succesvolle pogingen om het gebruik van het middel te verminderen, veel tijd besteden om aan het middel te komen of van de effecten te herstellen, sociale of beroepsmatige bezigheden opgeven of verminderen, doorgaan met het gebruik ondanks het besef dat dit veel problemen oplevert. In het document 'achtergrond bij de factsheets' wordt 'afhankelijkheid' verder toegelicht.
k Het kan gaan om cannabis, opiaten, cocaïne, amfetamines, hallucinogenen en andere middelen, ongespecifieerde middelen of een combinatie van middelen.
l In 2006 zijn in totaal 3.218.744 opnames geregistreerd in de Minimale Klinische Gegevens (MKG).

m Het kan gaan om cannabis, opiaten, cocaïne, amfetamines, hallucinogenen, snuifmiddelen en polydruggebruik.
n Dit zijn medisch sociale opvangcentra (MSOC), dagcentra voor ambulante begeleiding, residentiële crisiscentra voor kortdurende opvang, residentiële behandelingscentra en therapeutische gemeenschappen.
o THC is het bestanddeel in cannabis dat het meest verantwoordelijk is voor de psychoactieve werking ervan.

In 2009 stelden de federale en de lokale politie in België 2.571 processen-verbaal op in verband met rijden onder invloed van drugs[p]. Over welk middel het gaat, wordt niet gepreciseerd.

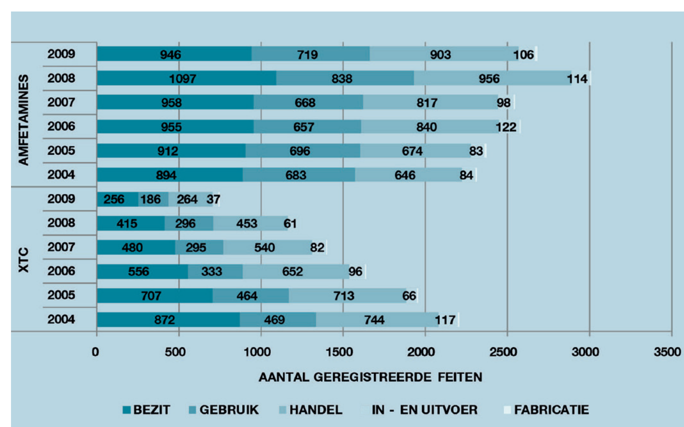
Sinds 1 oktober 2010 is een nieuwe wet van kracht waardoor bij verkeerscontroles speekseltests kunnen worden afgenomen. Dat gebeurt wanneer de politie op basis van een checklist met uiterlijke tekenen van druggebruik, een vermoeden van rijden onder invloed van drugs heeft. De speekseltest spoort onder andere MDMA en amfetamines op. Bij een positieve speekseltest wordt een speeksel- of bloedstaal nader onderzocht in een labo. Is ook dat staal positief, dan is men strafbaar.[q]

Politie en justitie

In België zijn hoofdzakelijk cijfers beschikbaar over de overtredingen van de drugwetgeving. Bij dit soort cijfers past het nodige voorbehoud. Dalingen of stijgingen in de cijfers wijzen niet altijd op een daling of stijging in de criminaliteit. De cijfers worden immers beïnvloed door veranderingen in nomenclatuur, veranderingen in federaal en lokaal veiligheidsbeleid, nieuwe procedures, de meldingsbereidheid van de bevolking, de registratiebereidheid van politiediensten, het beleid van andere instanties (bv. verzekeringsmaatschappijen) enzovoort.

Misdrijven in verband met xtc en amfetamines

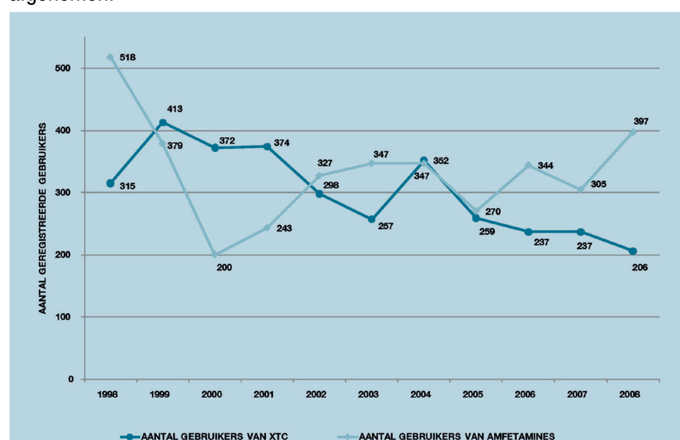
In 2009 heeft in Vlaanderen 2% van het totaal aantal misdrijven die de federale politie registreert in verband met verdovende middelen[r] te maken met xtc en 9% met amfetamines. Het gaat respectievelijk om 750 en 2.686 feiten, voornamelijk handel en bezit. In 2009 registreerde de federale politie 66% minder feiten in verband met xtc in vergelijking met 2004. Het aantal geregistreerde feiten in verband met amfetamines nam in dezelfde periode met 16% toe.[21]

Grafiek 5: aantal door politiediensten geregistreerde feiten in verband met xtc en amfetamines, Vlaams Gewest, 2004-2009[21]

Geverbaliseerde druggebruikers

6% van de druggebruikers die in 2008 bij de parketten in Vlaanderen en Brussel geregistreerd worden, gebruikt xtc (n=206), 11% gebruikt amfetamines (n=397). Zowel het aantal xtc-gebruikers als het aantal amfetaminegebruikers nam over de periode 1998-2008 af. De laatste 3 jaar tekent zich evenwel een stijgende tendens af in het aantal amfetaminegebruikers.
In 2008 zijn de meeste geregistreerde xtc-gebruikers tussen 18 en 20 jaar (30%). Ten opzichte van 1998 is het aantal xtc-gebruikers van boven de 29 jaar in 2008 toegenomen.
De grootste groep geregistreerde amfetaminegebruikers is ouder dan 29 jaar (33%). Deze leeftijdsgroep is tegenover 1998 bijna verdubbeld. Het percentage jonge amfetaminegebruikers tussen 16 en 20 jaar is tegenover 1998 fel afgenomen.[22]

Grafiek 6: aantal gebruikers van xtc en amfetamines geregistreerd door de parketten in Vlaanderen en Brussel, 1998-2008[22]

Beschikbaarheid en kwaliteit

Hoe gemakkelijk zijn xtc of amfetamines te verkrijgen?

Een kwart van de 15-16-jarige leerlingen zegt heel gemakkelijk of nogal gemakkelijk aan xtc of amfetamines te geraken. Jongens en meisjes schatten het verkrijgen van xtc of amfetamines even gemakkelijk in. Waar de jongeren dan aan xtc of amfetamines kunnen geraken, wordt in bestaand onderzoek niet verder bevraagd.[23]

Inbeslagnames

7% van het totaal aantal inbeslagnames van illegale middelen in België betreft amfetamines, 2% gaat over xtc. In 2009 meldt de federale politie 2.944 vangsten van amfetamines en 921 van xtc. Het aantal vangsten van amfetamines is tegenover 1999 verdrievoudigd. Het aantal xtc-vangsten nam met 16% af. [24]

Prijs en zuiverheid

Xtc is de laatste tien jaar fors goedkoper geworden. In 1998 wordt nog 10 euro voor een tablet xtc gevraagd, in 2008 bedraagt de gemiddelde prijs 3 euro. De gemiddelde prijs voor amfetamines daalt tussen 1999 en 2008 met 2 euro. In 2008 bedraagt de gemiddelde prijs voor een gram amfetamines 7 euro.[25]
Voor xtc is pas vanaf 2002 informatie over de zuiverheid beschikbaar. In 2009 bevatten xtc-tabletten 52 mg MDMA per tablet terwijl dit in 2002 nog 56 mg was. De gemiddelde zuiverheid van amfetamines die in België in beslag worden genomen, is tussen 1999 en 2009 afgenomen van 26% naar 16%.[26]

p Onder de categorie drugs vallen de inbreuken begaan tegen de wetsartikelen 37bis.§1.1° en 37bis.§1.5° van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968. Onder drugs vallen volgende stoffen: THC, amfetamine, methyleendioxymethylamfetamine (MDMA), morfine of 6-acetylmorfine en cocaïne of benzoylecgonine.
q Over het aantal afgenomen speekseltests en de resultaten daarvan zijn op dit ogenblik nog geen cijfers beschikbaar.
r Het gaat om overtredingen van de wet van 24 februari 1921 op het verhandelen van gifstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica.

Conclusie

Op bevolkingsniveau en bij leerlingen in het secundair onderwijs komt gebruik van xtc of amfetamines slechts bij een klein percentage voor. Het gebruik van deze middelen ligt iets hoger bij studenten uit het hoger onderwijs, maar valt vooral op bij uitgaanders. De laatste jaren daalde het gebruik van deze middelen in het uitgaansleven.

Bij ervaren gebruikers die cannabis of cocaïne als hoofddrug gebruiken, komt gebruik van xtc of amfetamines meer voor dan in de algemene bevolking.

In de gespecialiseerde centra voor drugverslaafden is het aantal nieuwe behandelingen voor xtc of amfetamines sinds 1999 gehalveerd. In algemene ziekenhuizen neemt het aantal opnames voor amfetaminemisbruik toe, in psychiatrische ziekenhuizen stijgt het aantal opnames voor amfetamineafhankelijkheid.

In de justitiële cijfers worden meer aan amfetamine gerelateerde misdrijven geregistreerd en is een voorzichtige tendens op te merken van toenemend aantal geregistreerde amfetaminegebruikers.

[1] Gezondheidsenquête 2001-2008 (WIV)
[2] Jaarverslag 2010 (EWDD)
[3] Gezondheidsenquête 2008 (WIV), Statistical bulletin 2010 (EMCDDA), Jaarverslag 2010 (EWDD)
[4] VAD-leerlingenbevraging schooljaar 2009-2010
[5] Rosiers, J., Hublet, A., Van Damme, J., Maes, L., & Van Hal, G. (red.), 2011
[6] VAD-uitgaansonderzoek 2003-2009
[7] Druggebruik in Belgische gevangenissen. Monitoring van gezondheidsrisico's 2008 (FOD justitie)
[8] Decorte e.a., 2003
[9] Decorte & Slock, 2005
[10] Decorte & Slock, 2005
[11] VAD-uitgaansonderzoek 2009
[12] Statistiek van de doodsoorzaken 1998-2008 (Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid)
[13] Registratiegegevens de DrugLijn 2010 (De DrugLijn)
[14] Tellus cliëntregistratiesysteem 2009 (Steunpunt Algemeen Welzijnswerk)
[15] Registratie elektronisch patiëntendossier CGG 2010 (Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid)
[16] Minimale Klinische Gegevens Vlaanderen, opnames via spoed 2006 (Vlaams Agentschap Zorg en gezondheid)
[17] Minimale Klinische Gegevens België 2006 (FOD volksgezondheid)
[18] Minimale Psychiatrische Gegevens 2006 (FOD volksgezondheid)
[19] Registratie Vlaamse Vereniging van Behandelingscentra in de Verslaafdenzorg 2007 (VVBV)
[20] Scheers e.a., 2006
[21] Algemene Nationale Gegevensbank 2009 (Federale Politie)
[22] Registratie van druggebruikers via de parketten 2008 (Universiteit Antwerpen)
[23] ESPAD studie, 2007 (Vrije Universiteit Brussel)
[24] Gegevens over inbeslagnames 2009 (Federale Politie)
[25] Statistical bulletin 2010 (EMCDDA)
[26] Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, 2011

Colofon

Redactie: Else De Donder, stafmedewerker VAD
Lay-out concept: www.watf.be
V.U.: F. Matthys, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw
Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
T 02 423 03 33 I F 02 423 03 34 I vad@vad.be I www.vad.be

Deze factsheet is gratis te downloaden op http://www.vad.be/alcohol-en-andere-drugs/feiten-en-cijfers/illegale-drugs.aspx
De informatie uit deze factsheet mag worden overgenomen mits vermelding van de referentie: De Donder, E. (2011). *Factsheet xtc en amfetamines*. Brussel: VAD.

